

4. Сосновська О.О., Деденко Л.В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2019. № 1(3). С. 70-79

УДК 338.3

Галушак Ольга

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Ваврик Сергій

аспірант
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Olha Halushchak

PhD (Economics)
Associate Professor of Management and Administration Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Sergii Vavryk

Postgraduate Student
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНИМ МЕХАНІЗМОМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF MANAGING THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF ENTERPRISE'S ACTIVITY

Організаційно-економічний механізм – це комплексна система, яка об'єднує взаємопов'язані складові (методи, принципи, функції, процеси, важелі та інструменти), спрямована на підвищення ефективності діяльності підприємства задля отримання максимального прибутку [1]. Основне призначення цього механізму – вироблення, прийняття та реалізація управлінських рішень, які сприятимуть досягненню мети та завдань господарюючого суб'єкта.

Метою управління організаційно-економічним механізмом є здійснення результативного планування, організування, мотивування та контролювання діяльності для забезпечення відповідності фактичних результатів запланованим показникам. У процесі функціонування підприємства під впливом зовнішніх факторів та внутрішніх чинників мета деталізується відповідно до цілей та конкретизується з врахуванням обраної стратегії розвитку.

Цілями управління ефективністю організаційно-економічного механізму діяльності підприємства є:

- виготовлення рентабельної продукції та надання якісних послуг;
- зростання конкурентоспроможності організації;
- збільшення частки продукції фірми на ринку;
- раціональне використання всіх ресурсів;
- задоволення запитів споживачів;
- розширення обсягів діяльності та підвищення рівня інноваційності.

Залежно від стадії розвитку підприємства та етапу життєвого циклу продукції відбувається ранжування цілей за ступенем їхньої важливості. Досягнення цілей здійснюється завдяки вирішенню низки завдань, які сприяють ефективному функціонуванню організаційно-економічного механізму.

До таких завдань слід віднести:

- повне використання трудових, матеріальних, виробничих, фінансових та інформаційних ресурсів;

- раціональне застосування економічних та соціальних інструментів;
- продуктивне управління всіма операціями та процесами;
- якісне організування діяльності на кожному робочому місці.

Здійснювати продуктивну діяльність на кожному рівні та в кожній ланці організаційної структури управління підприємством дає можливість застосування сукупності взаємоузгоджених принципів:

- згуртованість усіх складових (систем та підсистем) організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства, їх раціональне взаємоузгодження між собою;

- поєднання елементів механізму (функцій, інструментів, операцій) для досягнення визначених стратегічних завдань та оперативних планів господарюючого суб'єкта;

- врахування поточного державного реформування економічної системи, зміни політичної ситуації в країні та євроінтеграційних процесів [2].

До найбільш значущих принципів, які регулюють процес управління ефективністю організаційно-економічного механізму діяльності підприємства, на наш погляд [1], належать:

- адекватності – відповідність здійснення заходів до встановленої мети функціонування організації чи її підрозділів;

- адаптивності – пристосування діяльності підприємства до мінливого мікро- та макросередовища;

- багатоваріантності – необхідність вироблення альтернативних рішень з урахуванням ризиків та невизначеності умов роботи;

- відповідності – узгодженість управлінських рішень з умовами функціонування підприємства, його потенціалом та цілями розвитку;

- економічності – вартісне перевищення результатів над сукупними витратами ресурсів на здійснення заходів; мінімізація витрат на здійснення операцій та процесів;

- ефективності - результативність діяльності, яка характеризується отриманням ефекту від використання ресурсів; раціональне комбінування різноманітних ресурсів задля досягнення позитивного максимального результату;

- комплексності – поєднання різнорідних елементів організаційно-економічного механізму чи підсистем підприємства, коли взаємодіючи, вони дають можливість отримати щось більше, ніж сума окремих складових;

- об'єктивності – визначення реалістичності управлінських дій під впливом зовнішніх чинників та внутрішніх факторів функціонування організації;

- послідовності – ранжування прийняття рішень та виконання завдань за ступенем їх важливості для досягнення мети діяльності підприємства; визначення черговості подій, явищ та етапів роботи;

- цілеспрямованості – необхідність реалізації поставлених завдань (цілей) є сенсом функціонування організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства;

- контролю – здійснення постійного моніторингу за реалізацією управлінських рішень з метою перманентної адаптації до умов середовища, яке змінюється у часі; виявлення проблем чи негараздів з метою їх локалізації або усунення.

Лише належне управління організаційно-економічним механізмом діяльності підприємства дозволяє забезпечувати ефективну взаємодію його підрозділів, раціональне використання різних ресурсів, створення сприятливих умов роботи з метою зростання продуктивності праці, вчасне прийняття та реалізацію відповідних управлінських рішень, налагодження зворотного зв'язку з підлеглими, постачальниками та споживачами, підвищувати значення морального зацікавлення поряд з матеріальним стимулюванням працівників, покращувати взаємостосунки в колективі з метою досягнення запланованих результатів.

Перелік використаних джерел:

1. О. Галушак, С. Ваврик Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємства: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства». Тернопіль: ТНТУ. 7-8 грудня 2023р. С. 46-47
2. Маршук Л.М. Розробка організаційно-економічного механізму формування і використання ресурсно-фінансового потенціалу підприємства. Інтелект ХХІ. 2017. № 6. С. 66-69

УДК 629.735

Довбенко Ярослав
Менеджер (управитель) в роздрібній торгівлі непродовольчими товарами
ТОВ «Тепло-стар»
м. Тернопіль, Україна
Yaroslav Dovbenko
Manager in retail trade of non-food products "Teplo-star" LLC
Ternopil, Ukraine

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ТА КАРТОГРАФУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ECONOMIC BENEFITS OF USING UNMANNED AERIAL VEHICLES FOR LAND MONITORING AND MAPPING

Безпілотні літальні апарати (БПЛА) швидко набувають широкого застосування в різних секторах економіки завдяки високій ефективності, гнучкості та низькій вартості їх використання. Одним з перспективних напрямів використання БПЛА є моніторинг та картографування земельних ресурсів. Європейська асоціація безпілотних систем (EUROUVS) запропонувала класифікацію як еталонну для міжнародної спільноти БПЛА зі складанням універсального каталогу категорій БПЛА та аббревіатур. Дрони на основі таких параметрів, як їхнього розміру, висоти польоту, витривалості та можливостей, поділяють на декілька різних груп та різних класифікацій [1]. Відповідно до цього ми розглядатимемо дрони цивільного призначення.

Одним з перспективних напрямів використання БПЛА є моніторинг та картографування земельних ресурсів. Традиційні методи моніторингу та картографування, такі як наземні обстеження та авіаційна зйомка, є ресурсномісткими та дорогими.

На відміну від них, використання БПЛА пропонує низку економічних переваг:

- низькі капітальні та операційні витрати на обладнання, підготовку персоналу та виконання робіт;
- висока мобільність та оперативність, можливість оперативного реагування;
- доступ до важкодоступних територій без додаткових витрат;
- отримання більш точних та деталізованих даних за рахунок низьких висот польоту;
- можливість проведення моніторингу у різні періоди вегетації рослин.

Дані аерофотозйомки, отримані з БПЛА, можуть використовуватись для створення високоточних картографічних матеріалів та побудови цифрових моделей рельєфу. Ця продукція знаходить широке застосування в галузі землеустрою та управління земельними ресурсами. На її основі можна проводити аналіз стану сільськогосподарських угідь, визначати площі посівів, прогнозувати врожайність, виявляти ерозію ґрунтів тощо. Це сприяє раціональному використанню земельного фонду та підвищує ефективність сільськогосподарського виробництва.

Важливими факторами економічного успіху при використанні БПЛА є розробка ефективних методів обробки даних дистанційного зондування та впровадження геоінформаційних технологій. Перспективним напрямком є поєднання даних з БПЛА та